

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

МОДЕРНІЗАЦІЯ ТЕХНОЛОГІЙ ІНФОРМАЦІЙНОГО МИТНОГО КОНТРОЛЮ: РЕАЛЬНІСТЬ І ПЕРСПЕКТИВИ

П. В. Пашко, І. В. Дорда

(Державна митна служба України, м. Київ)

Останнім часом питанням модернізації митного контролю в митній службі приділяється особлива увага. Це пояснюється, насамперед, проведенням Урядом нашої Держави низки заходів у напрямку адміністративної реформи державного управління, а також прийняттям нової редакції Митного кодексу України.

Нині, в умовах національної інформатизації суспільства [1] питання запровадження інформаційних технологій у митній службі виступають єдиним рішенням проблеми підвищення ефективності митного контролю, зміни його якості і приведенням митного законодавства України до міжнародних норм і стандартів. Статтею 26 нової редакції Митного кодексу України передбачається “проведення митного контролю та митного оформлення товарів з використанням інформаційних технологій, у тому числі заснованих на інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах, а також засобів їх забезпечення. Впровадження інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних систем здійснюється відповідно до міжнародних стандартів та стандартів України. Під час їх впровадження митні органи проводять консультації із всіма безпосередньо заінтересованими сторонами” [2].

Таким чином, можна об’єднати визначені Митним кодексом України механізми митного контролю з використанням інформаційних технологій у поняття “інформаційного митного контролю”.

В Україні так само, як і в усіх країнах Союзу Незалежних Держав, митний контроль є компетенцією виключно митної служби, тому на плечах Державної митної служби України лежить тягар відповідальності за вибір та застосування форм, методів і засобів митного контролю. Зрозуміло, що такий стан справ призводить до виникнення різного роду “ризиків” та проблемних ситуацій у взаємовідносинах між суб’єктами зовнішньоекономічної діяльності (далі – суб’єкти ЗЕД) та Державою в особі митної служби.

Якщо розглядати проблему підвищення ефективності митного контролю в контексті інтересів Держави та суб’єктів ЗЕД для того, щоб зрозуміти філософію, логіку, методологію та технологію сучасного інформаційного митного контролю, необхідно відповісти на декілька ключових питань. Наприклад, яким чином повинна бути побудована система ефективного інформаційного митного контролю? Чи існують у цьому розумінні стандарти, до яких мають прямувати митні органи України?

Загальновідомим міжнародним стандартом у галузі митного контролю є Міжнародна конвенція зі спрощення та гармонізації митних процедур

Всесвітньої митної організації (Київська конвенція, редакції 1999 р.), яка містить Генеральну угоду № 6 “Митний контроль”. Саме ця міжнародна угода визначає філософію і методологію проведення митного контролю в країнах, що підписали Конвенцію. Документ передбачає базові принципи проведення митного контролю. Здійснення митного контролю на основі таких принципів дозволить посадовим особам митних органів зосередити увагу на сферах підвищеного ризику і, відповідно, забезпечить найбільш ефективне використання інформаційних ресурсів, збільшить можливість виявлення порушень митного законодавства, сприятиме прискоренню міжнародних товарних потоків.

Відповідно до положень Київської конвенції, митний контроль має здійснюватися на мінімально необхідному рівні для відповідності основній меті проведення такого контролю, а також здійснюватись на основі вибіркової з максимально можливим використанням методів управління ризиками.

Тому цілком зрозуміло використання положень та рекомендацій Київської конвенції піз час розробки нової редакції Митного кодексу України стосовно використання системи управління та керування ризиками в митній службі України.

Уже зараз система управління та керування ризиками базується на проведенні інформаційного митного контролю, є його невід’ємною частиною. На практиці це відображається в розробці спеціальних документів для службового користування, які мають назву “профілі ризиків”. Вони містять опис ризиків (ймовірність порушення митного законодавства), область ризику, тобто категорії переміщення, товари і транспортні засоби, які зараховано до елементів “підвищеного” ризику на основі раніше розроблених індикаторів – критеріїв (показників, які дозволяють зарахувати ці товари транспортні засоби до критеріїв ризику). Профілі ризиків також містять вказівки для застосування прямих заходів мінімізації ризиків – конкретних дій посадових осіб митних органів щодо запобігання ризикам та ривня прийняття рішення щодо форми та ступеня митного контролю.

Перед митною службою України стоїть завдання сприяння розвитку зовнішньої торгівлі шляхом спрощення митних процедур, забезпечення вибіркової митного контролю шляхом застосування новітніх інформаційних технологій, а також здійснення жорсткого митного контролю за міжнародним переміщенням товарів, транспортних засобів та фізичних осіб, з якими пов’язаний найбільший ризик.

Як вирішити цю проблему? Для цього передбачається використання попередньої інформації та надання декларацій та інших документів до моменту ввезення товару на митну територію України, а також запровадження системи електронного декларування в усіх митних режимах [3].

Щоденну аналітичну діяльність митних органів слід спрямовувати на досягнення головної мети – вибіркової форм інформаційного митного контролю. Застосування системи управління ризиками дозволить митним орга-

нам перейти від заходів митного контролю під час митного оформлення до заходів постаудитконтролю з використанням даних інформаційного обміну між митними службами країн Митного союзу.

Література

1. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки : Закон України від 9 січня 2007 року № 537-V.
2. Про внесення змін до Митного кодексу України та інших законодавчих актів України : проект Закону України (тираж 02.11.2011).
3. Волик О. Ф. Інформаційні митні технології в митній справі : навчальний посібник / Волик О. Ф., Дорда І. В., Кащєєва О. В., Копосов С. А. та ін. за заг. ред. Пашка П. В. – К. : Знання, 2011.

ИНФОРМАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ ТАМОЖЕННОЙ ОРГАНИЗАЦИЕЙ

Толс М.

**(Миссия ЕС по оказанию пограничной помощи Молдове и Украине
(EUBAM))**

Успешное руководство таможенной организацией в условиях глобализации требует значительного вклада в системные инструменты и поддержку информационных технологий, выполняя одну из стратегических задач организации – повышение оперативной эффективности. Необходимо развивать управление бизнес-процессами, устанавливая цели, определяя ожидаемые результаты и показатели измерения эффективности деятельности, а также внедрять учет ресурсов, включая объем выполненной работы. Определение, описание и нормирование бизнес-процессов – это предусловие для автоматизации всей системы управления организацией. Разумеется, таможенное дело охватывает намного больше аспектов, в сравнении с упомянутыми выше. Но зачастую этими основными и немаловажными факторами пренебрегают и недооценивают их значение, что, впоследствии, приводит к несоответствию с международными стандартами и лучшей практикой.

В современных условиях руководство таможенной службы обязано управлять производительностью деятельности, основываясь на информации, указывающей, насколько хорошо выполняются цели и задачи организации. Это позволяет осуществлять мониторинг текущей деятельности и планировать дальнейшие шаги. Система оформления таможенных деклараций в рамках таможенных процедур, включающих модуль по интегрированному управлению рисками, является ярким примером надлежащего использования информационных ресурсов и технологий для поддержки ключевых процессов таможенной деятельности. Еще одним примером является система выдачи разрешений (например, в целях хранения груза на складе, временного ввоза, обработки товаров и т. д.).